

Overdenking Arnhem

Wat een feestje weet die Jezus er toch van te maken. De bruiloft in Kana is een vrij bekende tekst, zelfs bij degenen die wat minder bijbelvast zijn. Vaak gebruikt om aan te tonen dat niets mis is met een beetje alcoholgebruik, of misbruik. Zelfs Jezus vond een feestje geen feestje als er niet wat te drinken viel.

Ik vertelde het aan het begin van deze dienst al. Die feestelijke stemming van de bruilof, die mist rondom ons de laatste tijd een beetje volgens mij. Om me heen merk ik de afgelopen tijd veel teleurstelling. Verbazing en afkeer van de ontwikkelingen in Amerika. Hoe een land dat zijn bestaan toch heeft te danken aan het openstaan voor mensen van allerlei verschillende afkomsten zo op zichzelf gericht wil gaan zijn? Waarom laat dit land ineens koudeoorlogtijden herleven? Waarom lijkt het land dat zo vooruitstrevend leek te zijn met alle grote techbedrijven, zo hard terug in de tijd te gaan?

Maar ook dichterbij huis loopt het niet allemaal zoals we hopen. Steeds meer lijkt het alsof degene met de grootste mond het meeste voor elkaar weet te krijgen. Ook hier veel aandacht voor wij en zij. De verkiezingen komen er weer aan. Niet meer te missen op radio en tv. Zoals ik al zei, wie doet er waarbij mee. Wie kan zijn punten harder roepen dan een ander. Hoe ga je straks samenwerken als je nu zo ontzettend probeert af te zetten. Ik las dat de verkiezingsstrijd normaal 2 tot 3 weken van tevoren echt los. Dit jaar begonnen, veel vroeger dan anders, de partijen stelling te nemen. Rutte als één van de eerste met zijn brief waarin twee soorten mensen bleken te bestaan, zij die normaal doen, en zij die dat niet doen. Wij en zij.

Ik wou jullie eerst meenemen naar de eerste tekst die we vandaag lazen. Het is een gedeelte van Jesaja dat is geschreven in de periode na de Babylonische ballingschap. Het volk is, na een periode waarin ze onder onderdrukking leefde, weer teruggekeerd naar hun eigen land. Eind goed, al goed, toch? Bijna, het leven is toch niet het mooie leven dat het ooit geweest was. Hoopvol door de profetieën tijdens de ballingschap had het volk de verwachting dat God Judea klaar had liggen voor ze. Maar toen ze aankwamen was sprake van een chaos. Ze moesten hun leven weer van de grond af aan opbouwen. Er was continu de dreiging van overheersing, of zelfs daadwerkelijke overheersing door naburige staten. Het zorgen voor aanvaardbare levensomstandigheden was al moeilijk genoeg, laat staan dat het volk zich aan haar taak kon wijden, het leven als volk van God.

En dan komt deze tekst van Jesaja voor de dag. Misschien sluit dit gedeelte van Jesaja wel het beste aan bij onze belevingswereld van nu. Wanneer komt het nou eindelijk eens goed? Teleurstelling en desillusie zijn de sfeer in de teksten van na de babylonische ballingschap. Laten teleurstelling en desillusie op dit moment nou ook om ons heen doorklinken. Uiteraard in een andere setting, maar het is hetzelfde gevoel.

Jesaja komt met hoopgevende woorden. Je zult zijn als een schitterende kroon en een koninklijke tulband. Oftwel, je bent, ondanks hoe het nu allemaal loopt, de kroonjuwelen van God. Het is een tekst van vooruitkijken. Het komt wel weer goed. Het is belofte aan het volk. God verlangt ernaar om met je te zijn. Niet op een afstandje, maar dichtbij je. "Zoals de bruidegom zich verheugt over zijn bruid, zo zal God zich over jou verheugen".

De tekst laat een manier van kijken naar God zien die voor ons misschien wat verder afstaat van de belevingswereld. Een hele intieme band. De tekst zit vol beeldspraak over trouwen.

God huwt het land en verlangt naar je als een bruidegom verlangt naar de bruid. God heeft ons lief, Hij heeft het beste met ons voor. God belooft dat steeds uitzicht blijft op betere tijden. Het huwelijk wordt hier als beeld gebruikt voor deze belofte, een sterke, bewuste verbintenis tussen twee. God is verbonden en laat die verbinding niet los als het slechter lijkt te gaan.

Na de bruiloftsbeeldspraak uit Jesaja komen we bij misschien wel de bekendste bruiloft uit de bijbel, de bruiloft te Kana. Jezus doet het onmogelijke, hij verandert heel gewoon water in wijn en redt zo eigenhandig het feest. En waarschijnlijk daarmee ook de reputatie van het bruidspaar. Wat voor feestje is het nou, als je je gasten niet eens een drankje aan kan bieden.

Ik vind het opvallend hoe Jezus dit wonder verricht. Bijna stiekem. Het verhaal vertelt niet waarom Jezus en de leerlingen er zijn, en waarom zijn moeder er ook is, maar ze zijn er. Het verhaal vertelt ook niet wie er hier aan het trouwen is.

De bruiloft is in volle gang, en dan signaleert zijn moeder, Maria dus, een probleem. De wijn is bijna op. Ze fluistert hem in dat er wat moet gebeuren, zo doen moeders dat geloof ik, en met frisse tegenzin gaat Jezus aan de slag.

Als Jezus aan het werk gaat treft hij ook geen halve maatregelen. Waar het begin van het verhaal nog veel vaagheden bevatte, gaat het verhaal ineens vol de details in. Ik was gefascineerd door de getalletjes in dit stuk bijbel. Ik ben ingenieur, ik vind het fijn als dingen getalsmatig goed onderbouwd zijn. Dit verhaal voldeed helemaal aan die behoefte. Er stonden zes stenen watervaten. Elk watervat had een inhoud van twee a drie metrete en die werden helemaal met water gevuld. Een metrete is 39,5 liter. Dus Jezus produceert hier tussen de 474 en 711 liter wijn. Daar kan je nog eens een feestje mee geven! En niet het goedkoopste wijntje ook. De ceremoniemeester biecht en passant nog even op dat het normaal is om je gasten eerst goede wijn te serveren en als ze dronken zijn over te gaan naar de mindere. Maar Jezus zorgt hier aan het eind van de wijn, voor een nieuwe en nog betere. Hij zorgt voor de gasten op de allerbeste manier mogelijk.

Klinkt als een groot wonder. Maar dat was het niet. Of dat was het wel, maar zo hebben de gasten van het feest het in ieder geval niet ervaren. Kijk maar wie tijdens de bruiloft wist van het werk van Jezus. Alleen de bedienden die het water in de vaten hadden gestopt en er daarna wijn uit konden halen. De wijn gaat dan naar de ceremoniemeester en die weet helemaal niet waar deze wijn vandaan kwam, hij bedankt er zelfs de bruidegom voor. Alleen Jezus zelf, een aantal bedienden wisten ervan. Misschien Maria nog, die stond immers bij Jezus, maar verder ging het hele wonder ongemerkt aan de gasten voorbij. Jezus is net begonnen, hij is pas een paar dagen aan het werk. Hier heeft hij de kans om hier groots zijn status als Messias te vestigen door een enorm wonder te verrichten en aan iedereen te laten zien, maar zo doet hij het niet.

Het gaat daarom volgens mij ook echt niet om het wonderbaarlijke verschijnen van wijn. Waar het hier om draait is dat het niet de bedoeling is dat we een tekort hebben aan vreugde. God wil ons voorzien in alles wat we nodig hebben, het beste zelfs. Het gaat niet om fysieke behoeftes, het gaat erom dat God ons een goed leven gunt. Jezus laat niet groots zijn kunsten zien. Hij zorgt dat voor iedereen genoeg is, dat iedereen kan delen in de vreugde. Daarvoor zet hij zijn liefde in, ongemerkt, op de achtergrond.

Dan komt die vraag op, wat als de feestvreugde lijkt te missen? Sta het dan inderdaad stil? Of doe je wat Jesaja ons leert, zwijg je niet, ben je niet stil, maar laat je van je horen tot er gerechtigheid is? Maar hoe verhoudt dat zich tot Jezus die juist stil op de achtergrond dit wonder liet voltrekken.

Juist nu zorgen over de staat van de wereld weer zo de kop op steken is geeft de bruiloft in Kana een alternatieve blik. Hoopvol kan de wereld toch een andere worden, de wereld kan op zijn kop worden gezet, zoals tijdens de bruiloft gedurende het feest weer een betere wijn dan eerder op tafel kwam, en dat op het moment dat de wijn op leek te zijn.

Overal zijn mensen op de achtergrond bezig hun steentje bij te dragen. Niet opvallend en opzichtig, maar in eigen omgeving, inspelend op gebeurtenissen om zich heen. Denk bijvoorbeeld aan de vluchtelingen in Nederland. We horen over protesten en over angst dat zich terroristen onder de mensen die hiernaartoe komen zitten. Het bericht dat de hulporganisaties over zoveel aanbod van vrijwilligers beschikken dat ze daar vooral nee tegen moeten zeggen, dat gaat snel weer naar de achtergrond.

Van de week hoorde ik op de radio dat maar liefst 57% van de mensen op de één of andere manier vrijwilligerswerk doet. Hoezo ontbreekt het aan samenhang en betrokkenheid, 57%, dat is veel meer dan de helft van de mensen die zich actief inzet voor een goed doel. Dat gaat van mantelzorg, naar voetbaltrainer van de E-tjes, naar besturen tot meewerken aan het schoonmaken van de eigen buurt. Overal werken mensen aan een betere wereld. De grote gebeurtenissen krijgen altijd meer aandacht. Maar bedenk dan dat voor al die grote gebeurtenissen ook tegenbewegingen ontstaan. Kijk ook eens naar het effect dat het kan hebben. Een probleem van vlakbij mijn huis, het aardbevingsvraagstuk. Ik woon zelf aan de westkant van de binnenstad van Groningen. Aan de oostkant van het centrum lopen door heel wat huizen scheuren, in het echte aardbevingsgebied in Oost-Groningen heeft bijna iedereen schade. Één voor één begonnen zich mensen bij de protesten aan te sluiten. Af en toe een bekende Nederlander die van zich liet horen. En al die beetjes hadden effect. Politici konden er niet meer omheen, het kon zo niet langer, dit was niet langer aanvaardbaar. En de gaskraan ging recent verder dicht.

Het is alleen niet makkelijk om deze bewegingen te zien. Het gebeurt nou eenmaal vaak op de achtergrond en je hoort er minder over dan over de grote internationale ontwikkelingen. Maar bedenk dan dat Jezus daar in Kana ook op de achtergrond het feestje redde door de bruiloftsgasten weer van wijn te voorzien. Bijna niemand wist het, maar het gebeurde wel. Iedereen ervaarde wel het effect van zijn wandelingen, er was goede wijn, maar niemand had doorgehad dat hij had ingegrepen.

Ik hoop dat we die gedachte, op de achtergrond gebeurt zoveel, mee kunnen nemen. Dat we oog kunnen hebben voor de kleine positieve initiatieven. En ik denk dat we van Jesaja kunnen leren dat we die gedachte ook uit kunnen dragen.

De twee teksten die we lazen, worden vaak nog gecombineerd met Psalm 96. Ik wou ter afsluiting van deze overdenking deze Psalm in de vrije vertaling van Karel Eykman uit een Knipoog van U zou al helpen lezen. Deze tekst laat ook zien dat God in al die kleine daden zich laat zien

Een God voor iedereen

Als hij God is
is hij dat niet als verdediger van ons eigen volk eerst.
Hij is er evengoed voor alle volken.

Als hij God is
is hij dat niet als beschermer van eigen geloof tegen de buitenwereld.
Hij is er evengoed voor heel de wereld.

Als hij God is
is hij dat niet voor de gezellige vriendenkring van ons soort mensen.
Hij is er evengoed voor alle mensen.

Als hij God is
is hij dat niet in hoogstpersoonlijk innerlijk beleven diep in je hart.
Hij is evengoed het hart van heel de mensheid.

Laat dat dan ook horen tot de einden van de aarde.
Laat het zien tot in de uithoeken van de wereld.

Amen